

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ ต้องการศึกษความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยจะกล่าวถึงวิธีการศึกษาซึ่งประกอบด้วยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบ วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543 จำนวน 356 คน จาก 12 โรงเรียนทั่วประเทศ โดยแบ่งข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียน 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ที่บริหารจัดการระบบประจำประเภทเดียว จำนวน 10 โรงเรียน ข้าราชการครูทั้งหมด 283 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนแรกแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random Sampling) เนื่องจากประชากรกระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ มีความแตกต่างกันตามลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ลักษณะทางนิสัย และเพื่อความสะดวกในการติดตามข้อมูลขั้นตอนที่สองใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยดำเนินการดังนี้

1.1 จำแนกประชากรออกเป็น 4 ชั้นภูมิ ตามภูมิภาคของประเทศ คือ ภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้ ในแต่ละชั้นภูมิแบ่งเป็นกลุ่มย่อยตามจำนวนโรงเรียน ดังนี้

1.1.1 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในภาคเหนือจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เชียงราย จำนวน 33 คน และโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย พิชณุโลก จำนวน 33 คน

1.1.2 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ในภาค

อีสานจำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร จำนวน 19 คน และโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เลย จำนวน 18 คน

1.1.3 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ในภาคกลางจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เพชรบุรี จำนวน 24 คน โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ชลบุรี จำนวน 15 คน โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี จำนวน 36 คน และโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ปทุมธานี จำนวน 30 คน

1.1.4 ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ในภาคใต้จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช จำนวน 44 คน และโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย สตูล จำนวน 29 คน

1.2 สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยในแต่ละชั้นภูมิ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากให้ได้กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 50 ของจำนวนกลุ่มย่อยในแต่ละภูมิภาค กำหนดให้ข้าราชการครูทุกคนในแต่ละโรงเรียนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 147 คน ดังต่อไปนี้

1.2.1 ภาคเหนือ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย เชียงราย จำนวน 33 คน

1.2.2 ภาคอีสาน คือ ข้าราชการครูโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย มุกดาหาร จำนวน 19 คน

1.2.3 ภาคกลาง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ปทุมธานี จำนวน 30 คน และโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ลพบุรี จำนวน 36 คน รวมเป็น 66 คน

1.2.4 ภาคใต้ คือ ข้าราชการครูโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย สตูล จำนวน 29 คน

2. ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ที่บริหารจัดการแบบสองระบบทั่วประเทศ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย นุรีรัมย์ จำนวน 16 คน และโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย ตรัง จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้น 73 คน กำหนดให้ข้าราชการครูในโรงเรียนทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

จากการสุ่มตัวอย่างทั้งสองแบบ ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นข้าราชการครูทั้งสิ้น 220 คน จาก 7 โรงเรียน จำแนกเป็นข้าราชการครูในโรงเรียนที่บริหารจัดการแบบระบบประจำประเภทเดียว จำนวน 147 คน และแบบสองระบบ จำนวน 73 คน ทำให้ได้จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 220 คน รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงโรงเรียนและข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	ข้าราชการครู (กลุ่มตัวอย่าง)	ระบบ บริหารจัดการ
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย เชียงราย	33 คน	แบบประจำประเภทเดียว
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย มุกดาหาร	19 คน	แบบประจำประเภทเดียว
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ปทุมธานี	30 คน	แบบประจำประเภทเดียว
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ลพบุรี	36 คน	แบบประจำประเภทเดียว
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย สตูล	29 คน	แบบประจำประเภทเดียว
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ตรัง	57 คน	แบบสองระบบ
โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์	16 คน	แบบสองระบบ
รวม	220 คน	

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของ ลิกเคอร์ต (Likert) มีห้าระดับ คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด ซึ่งสร้างขึ้นตามทฤษฎีสองปัจจัยของ เฮิร์ชเบอร์เกอร์ ได้แก่ ปัจจัยกระตุ้น 5 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ปัจจัยค่าจูง 5 องค์ประกอบ

คือ เงินเดือน นโยบายและการบริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา

สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการปกครองบังคับบัญชา

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ชเบอร์ก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด กรอบของตัวแปร และประเด็นต่างๆ ในการสร้างแบบสอบถาม

2. นิยามตัวแปรเชิงปฏิบัติการและสร้างข้อคำถามตามตัวแปรที่กำหนดไว้ โดยเขียนคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งครอบคลุมตัวแปรตามทฤษฎีสองปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยกระตุ้น 5 องค์ประกอบ คือ ความสำเร็จของงาน การยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และปัจจัยค้ำจุนอีก 5 องค์ประกอบ คือ เงินเดือน นโยบายและการบริหาร ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการทำงาน และการปกครองบังคับบัญชา

3. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นในด้านความตรงตามทฤษฎี โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะ และภาษาที่ใช้โดยผู้วิจัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 70 ข้อ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความตรงตามทฤษฎี ความเป็นปรนัย จำนวนการใช้ภาษา และคำชี้แจง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ได้ข้อคำถาม จำนวน 62 ข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านสถิติการวิจัย และด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความคิดเห็น แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ความตรงตามทฤษฎี ความเป็นปรนัย จำนวนการใช้ภาษา และคำชี้แจง แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องและปรับปรุงแก้ไข ได้ข้อคำถาม จำนวน 53 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทำการทดลองใช้ กับข้าราชการครูโรงเรียนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นครศรีธรรมราช จำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ คำชี้แจง การตอบคำถาม ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม ซึ่งผลจากการทดลอง ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสามารถตอบได้โดยไม่มีปัญหาหรือข้อสงสัยใดๆ แสดงว่าแบบสอบถามมีความเป็นปรนัย มีความชัดเจน และเหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

7. นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ครั้งนี้ จำนวน 75 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยการใช้วิธีแจกแจงค่าที่ (t - distribution) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามทุกข้อที่ได้ทดสอบค่าเฉลี่ยแล้วมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำคะแนนที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีของ ครอนบัค (Cronbach, 1971 : 161) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .920

8. แก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวจากโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย นครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นต้นสังกัดของผู้วิจัย ถึงโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ที่ใช้เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้ข้าราชการครูในสังกัดตอบ
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือแนะนำตัวไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 โรงเรียน รวม 220 ชุด โดยทางไปรษณีย์ภัณฑ์ด่วนพิเศษ (EMS.) และขอความร่วมมือให้ส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วคืนทางไปรษณีย์ภัณฑ์ และผู้วิจัยใช้โทรศัพท์ติดต่อขอความร่วมมือ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียนอีกทางหนึ่ง ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีโดยได้รับแบบสอบถามคืนครบทั้ง 220 ชุด
3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด ทำการตรวจสอบเพื่อความสมบูรณ์ปรากฏว่าแบบสอบถามทั้ง 220 ชุด มีความสมบูรณ์ จึงกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOW เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลและดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOW ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating scale) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำเสนอในตารางประกอบคำอธิบาย

การแปลความหมายของคะแนนจากข้อมูลที่ได้นำมาหาค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนนของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2542 : 114) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจของข้าราชการครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย ในระดับมากที่สุด

3. เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในสมมุติฐานข้อที่ 1, 2, 3, 5, 6 และ ข้อที่ 7 และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ONEWAY ANOVA) ในสมมุติฐาน ข้อที่ 4